

Ammatillinen koulutus ja koulutuspolitiikka syksy 2018

Nina Lahtinen
Koulutusasianpäällikkö OAJ
050 3413964

Hyvää maailman opettajien päivää!

Järjestämisluvat/järjestäjät

Toimintalainsäädäntö
uusia kuluja 80-90 milj. e

Rahoitus, indeksijäädytys, leikkaukset

Tutkinnonperusteet, arviointi

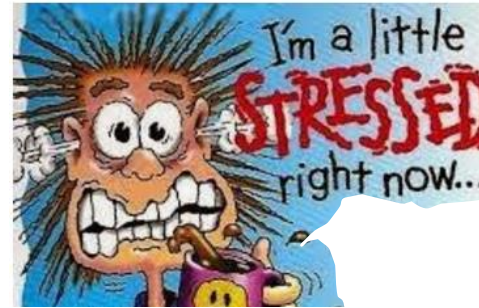
Työaikamalli: vuosityöaika

Työvoimakoulutus, kasvupalvelut

Stressi,
Osaamista ei
voi käyttää,
Johtaminen ei
toimi

-20 %
rahoituksesta,
eurosta noin
56-52 senttiä
opetukseen

- 1 600
opettajaa

Yksilöllisempää
Työelämä
lähtöistä
Osaamista, joka
puuttuu

Lisää
opiskelijapaikkoja,
3 x enemmän
tukea tarvitsevia,
+ 75 % eri
kielitaustaisia
opiskelijoita

-16-18 %
opetuksesta
eli noin 1
päivä
vähemmän

Stressi ja muutos näkyvät

Koulutusrahat valuvat muualle kuin opetukseen – Ammattikoulun lehtori syyttää valtiota nuorten heitteillejätöstä

AJANKOHTAISTA 12.09.2018 - 14:57

Lähiopetuksen määrä on romahtanut, ja nuoria syrjäytyy.

Avoin kirje opetusministeri Sanni Grahn-Laasoselle

Hei Sanni, miltä sinusta tuntuisi, jos sinulle tai läheisellesi sattuisi hoitovirhe?

Sosiaali- ja terveysalan opiskelijat ja opettajat sekä työelämä ovat huolissaan opetuksen laadusta. Opettajat yrittävät parhaansa, mutta resurssit ovat riittämättömät. Koulut ovat iskeneet etenkin lähiopetukseen ja sen määrään. Verkossa järjestetään yhä enenevämääräisesti opetusta omaehtoisena opiskeluna, jonka tulokset eivät aina ole parhaita mahdollisia. Varmistaminen valvomattomissa verkkotenteissä on myös kyseenalaista.

Sairaanhoitajaliiton teettämän kyselyn perusteella noin 62 % opiskelijoista on sitä mieltä, että kontaktiopetusta tarjotaan liian vähän. Lähiopetuksen sisältöjen olennaisuus on hakena Käytännön kädentaitoja saatetaan opetella kerran, ilman kertauksen mahdollisuutta, jolloin taidot eivät välttämättä jää kiinni.

**"Väsynyt amisope" Sanna lähettää
tulikivenkatkuiset terveiset
koulutuksesta leikanneille päättäjille:
"Olemme todistamassa ammatillisen
koulutuksen kuolonkorahduksia"**

29.08.2018 klo 8:49

Opettajan mukaan esimerkiksi rakennusalan opiskelijoita on kehoitettu tutustumaan erilaisiin ruuveihin ilman opettajaa, ja hoitoalan opiskelijoiden taidot esimerkiksi lääkelaskennassa uhkaavat jäädä puutteellisiksi.

- Facebookissa leviävässä tekstissä ilmenee syvä huoli leikkausten kohteeksi joutuneesta ammatillisesta koulutuksesta.
- Säästöjen vuoksi on jouduttu karsimaan varsinkin lähiopetuksen määrää.

Lehtori Taina Räikkönen kertoo, että nuorille on opettava sama ammattitaito pienemmällä tuntimäärällä. "Heikoimmat putoavat kyydistä." Kuva: Akseli Muraja

Janne Laitinen

Lehtori Taina Räikkösen äänessä kuuluu kiukku.

– Lukiolaisista kyllä pidetään hirveän hyvää huolta. Mutta jostakin syystä ajatellaan, että 16-vuotias ammattikoululainen osaa oniskella itsenäisesti ja hänet voi pistää työelämään.

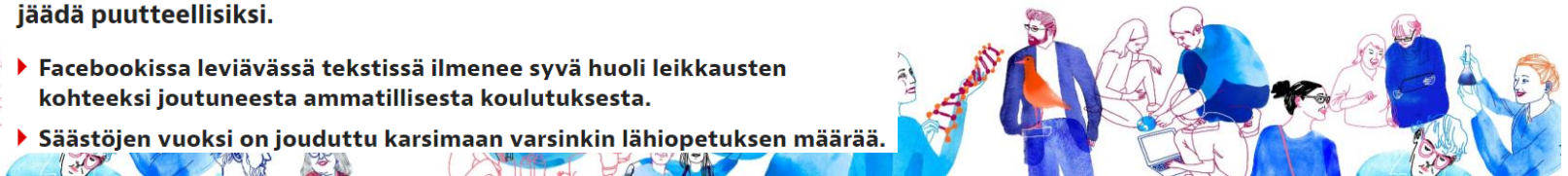
aja Savon ammattiopistossa. Hän on kouluttanut n.

yöpöydällä Kuopion Presidentinkadulla. Opettajan muuhun kuin opettamiseen.

a sujuisi näppärämmin sihteeriltä.

in aikana romahtanut.

opiskelijan ryhmiä ja lähiopetusta oli vähintään 30:ssä 36 ja viikkotunteja on 20. Muutos on todella

Stressi ja muutos kuuluvat toimistolle

...”Opetan työsalissa sähköasennuksia opiskelijoille, joista

- 20-30 % opiskelijoista tarvitsee erilaista tukea, ADHD-, dysleksiaa-, mat,luki-, hahmottamis- , muisti-, päihde häröjä,
- eri äidinkieliä on ryhmässä 6.
- On levottomia, isättömiä, kodittomia, yksinäisiä, sodan runteleimia, yms..

Kun tulin opettamaan 1993 oli ryhmissä 12-15 opiskelijaa, opetustunteja oli 33h viikossa!

Nyt vastuullani on tänäänkin reipas 50 ... eivät mahdu edes työtilaan ja alakerrassa on kaks ryhmää ilman opettajia koska sairaana.. opetustunteja opiskelijoilla on 22-24h viikossa asia määrän vähentymättä.

Miten taataan työturvallisuus? Opiskelijan turvallisuus liian isoissa ryhmissä? Miten taataan se että 16-19 v uskaltaa kysyä jos ei osaa tai ymmärrä? Miten he osaavat itseohjautua? 10 % osaa, heitä ei haittaa mitä me säädetään, he valmistuvat joka tapauksessa mutta loppu 90 % kuka auttaa heitä? Teemme parhaamme opettajat varmasti niin kauan kuin jaksamme , olemme motivoituneita mutta ei mekään mahdottomaan kyetä. ..”

Millainen olisi sinun kirjeesi?

Miten kuvaaisit työtäsi verrattuna aiempaan?

Listaa 1-3 eniten muuttunutta asiaa.

Millainen olisi sinun kirjeesi?

**Miten kuvaaisit työtäsi verrattuna aiempaan?
Listaa 1-3 eniten muuttunutta asiaa.**

Ovatko muutokset + vai – merkkisiä?

Millainen olisi sinun kirjeesi?

Miten kuvaaisit työtäsi verrattuna aiempaan?

Listaa 1-3 eniten muuttunutta asiaa.

Ovatko muutokset + vai – merkkisiä?

Vertaa vastaustasi muiden kanssa.

Lähtötilanne 2016: Ei opettajia lakiin, ohjaajille opettajan työt

13.07.2016 - klo 21:14

Ministeri: Opettajien töitä ei siirretä ohjaajille

Koulutusleikkausten ja resurssien riittävyyden sävyttämässä keskustelussa nousi esiin ministeriön tuore esitysluonnos. Luonnoksen mukaan opiskelijoita tukisi työssäoppimispaikoilla jatkossa koulutuksen järjestäjän nimeämä ohjaaja eikä opettaja.

OAJ taisteli: Opettajan työn ydin säädöksissä

1. HOKS laadinta

- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

2. Opettaminen, ohjaus/opinto-ohjaus ja erityinen tuki

3. Työpaikalla tapahtuva opetus, ohjaus ja erityinen tuki

4. Palaute ja arviointi

5. Rangaistukset/kurinpito

- osa työturvallisuutta

Ammatillisten erityisopettajien kelpoisuusvaatimukseen liittyviä säädöksiä selkeytetään

Opetus- ja kulttuuriministeriö 7.6.2018 13.42

UUTINEN

Ammatillisten erityisopettajien kelpoisuuksiin liittyviä säädöksiä selkeytetään. Valtioneuvosto antoi 7.6. asetuksen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 16 §:n muuttamisesta. Asetuksessa todetaan erityistä tukea antavien opettajien kelpoisuusvaatimuksista.

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen muuttamisesta astui voimaan 1.1.2018. Asetuksen sisältöä päivitettiin terminologisesti vastaamaan ammatillisen koulutuksen uutta lainsäädäntöä. Muutoksista huolimatta kelpoisuusehtojen on ollut tarkoitus vastata ennen 1.1.2018 voimassa ollutta erityisopettajan kelpoisuutta. Pykälän muuttunut muotoilu on kuitenkin aiheuttanut epäselvyyttä siitä, onko erityistä tukea antavien opettajien kelpoisuusvaatimuksia muutettu. Tästä syystä asetusta täsmennettiin.

Asetusmuutoksen jälkeen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetulla asetuksella säädetään sekä erityistä tukea että vaativaa erityistä tukea antavan kelpoisuudesta. Asetus tulee voimaan 1.6.2018.

Amiskierros käynnissä

Vuosityöajasta oma kierros KT ja
OAJ yhdessä

Ammatillisessa koulutuksessa leikkaukset tehty opetuksesta

Lähde: Aluehallintovirastot

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Muutos-% 2011 - 2016
Opiskelijamäärä	149 891	149 721	149 885	149 671	148 592	147 869	-0,7 %
Opetustuntien lkm (milj.tuntia)	12,0	11,6	11,4	11,0	10,7	10,0	-16,7 %
Koulutuksen järjestäjiä	138	136	132	131	130	126	-8,7 %
Käyttömenot €/oppilas	11 322	11 300	11 273	10 987	10 719	10 446	-7,7 %

Valtionosuuden perusteena olevasta oppilaitosmuotoisesta ammatillisesta koulutuksesta tunnuslukuja.

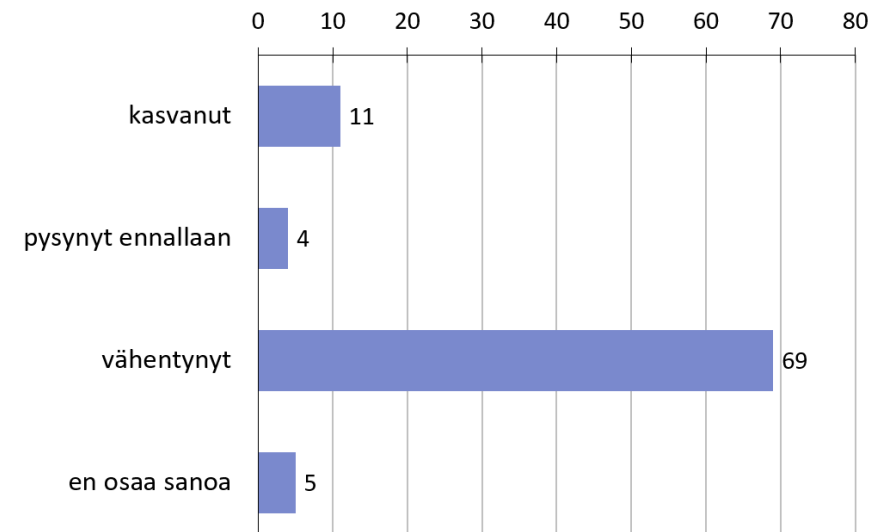

Tilastoissa kerrottu näkyy myös amiskierroksen kyselyn vastauksissa
Kyselyn vastaukset hyvin saman suuntaisia eri alueilla

Opiskelijan saama opetus ja ohjaus on (2015-2018)

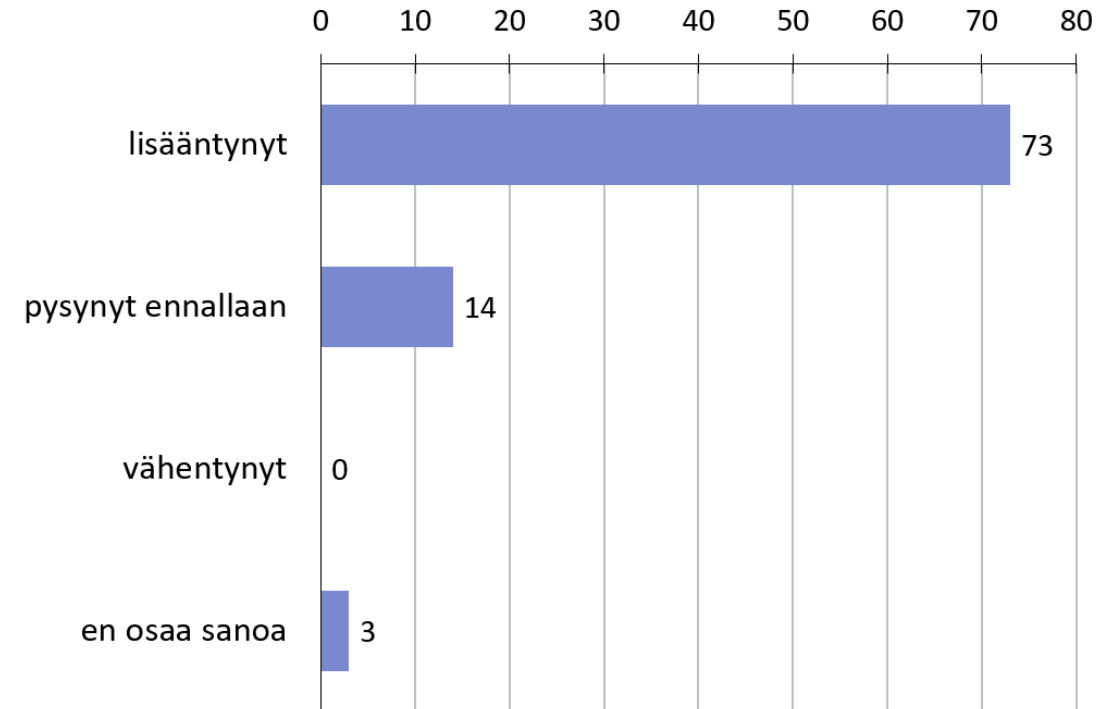
● kasvanut	9
● pysynyt ennallaan	26
● vähentynyt	60
● en osaa sanoa	6

Opiskelijoiden tuen tarve on (2015-2018)

lisääntynyt	82
pysynyt ennallaan	12
vähentynyt	1
en osaa sanoa	6

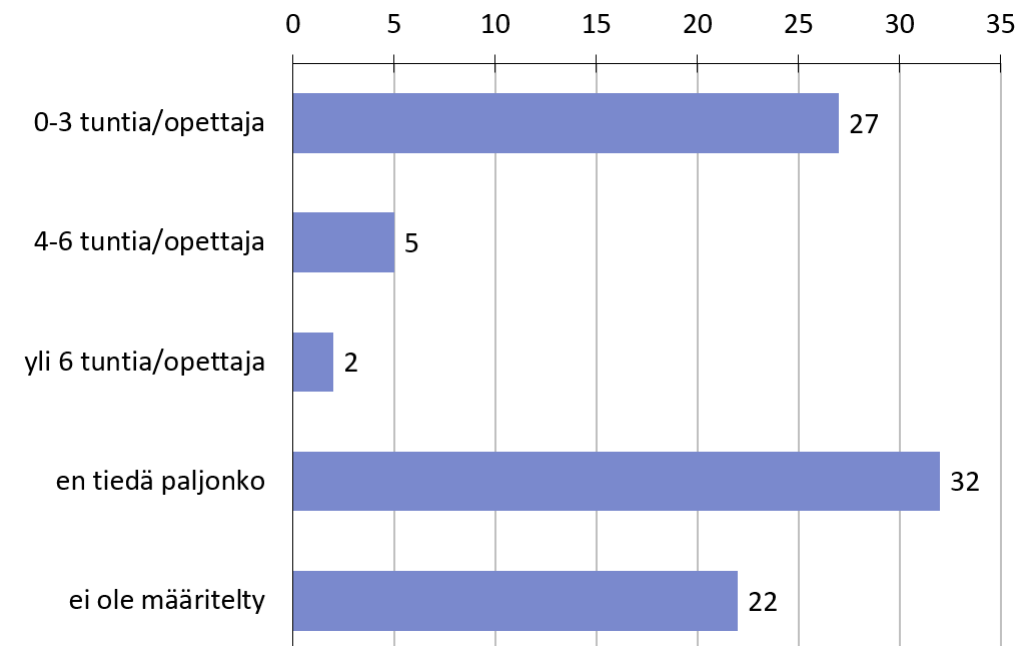

Erityisen tuen opiskelijoiden määrä on kolminkertaistunut 2000-luvun alusta.
Heitä on PT opiskelijoista yli 14 % opiskelijoista ja kaikista opiskelijoista 9 %
Vieraskielisiä opiskelijoita aloittaa vuosittain 10 000, joilla yli 100 eri äidinkieltä.

HOKSin resursointiin (koko tutkinto) on varattu

0-3 tuntia / opiskelija	20
4-6 tuntia / opiskelija	6
yli 6 tuntia / opiskelija	1
ei määriteltä	30
en tiedä, paljonko	44

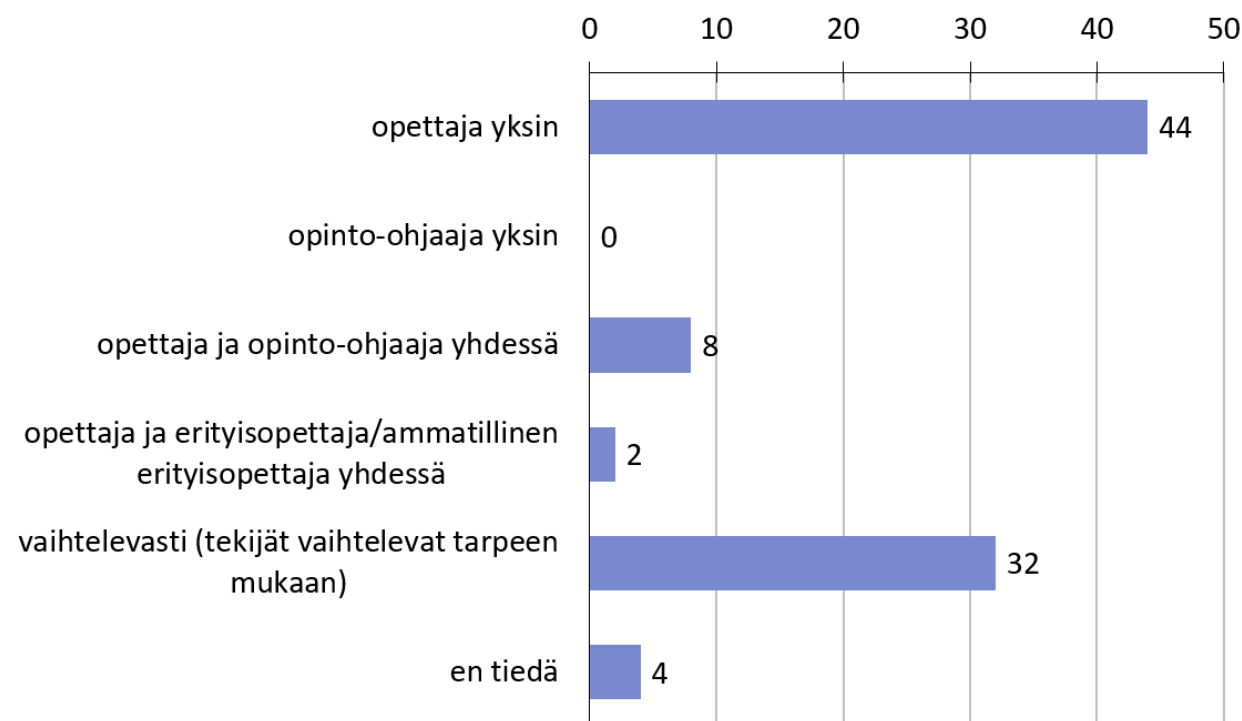
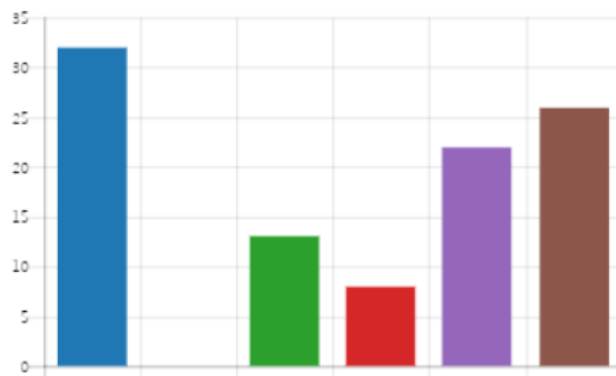

”Opiskelijalle laadittava henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma aiheuttaa nykyisiin menettelyihin verrattuna kunkin ammatillista perustutkintoa suorittavan osalta opettajan lisätyötä 3,5 työtunnin verran ja opinto-ohjaajan lisätyötä 3,5 lisätunnin verran eli yhteensä noin yhden henkilötyöpäivän verran.” Hallituksen esityksessä henkilökohtaistamismenettelyiden laajentumisesta aiheutuvan kustannuslisäyksen ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjille arvioitiin olevan noin 10,7 miljoonaa euroa. Rahaa ei uudistukseen kohdennettu, vaan leikattiin.

HOKSin tekee

opettaja yksin	32
opinto-ohjaaja yksin	0
opettaja ja opinto-ohjaaja yhdessä	13
opettaja ja erityisopettaja / a...	8
vaihtelevasti (tekijät vaihtelevat)	22
en tiedä	26

...”opiskelijan henkilökohtaisen osaamisenkehittämissuunnitelman (HOKS) laadintaan ja päivittämiseen osallistuu koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja, opinto-ohjaaja tai tarvittaessa muu koulutuksen järjestäjän edustaja.”

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjausresurssi opettajalla on

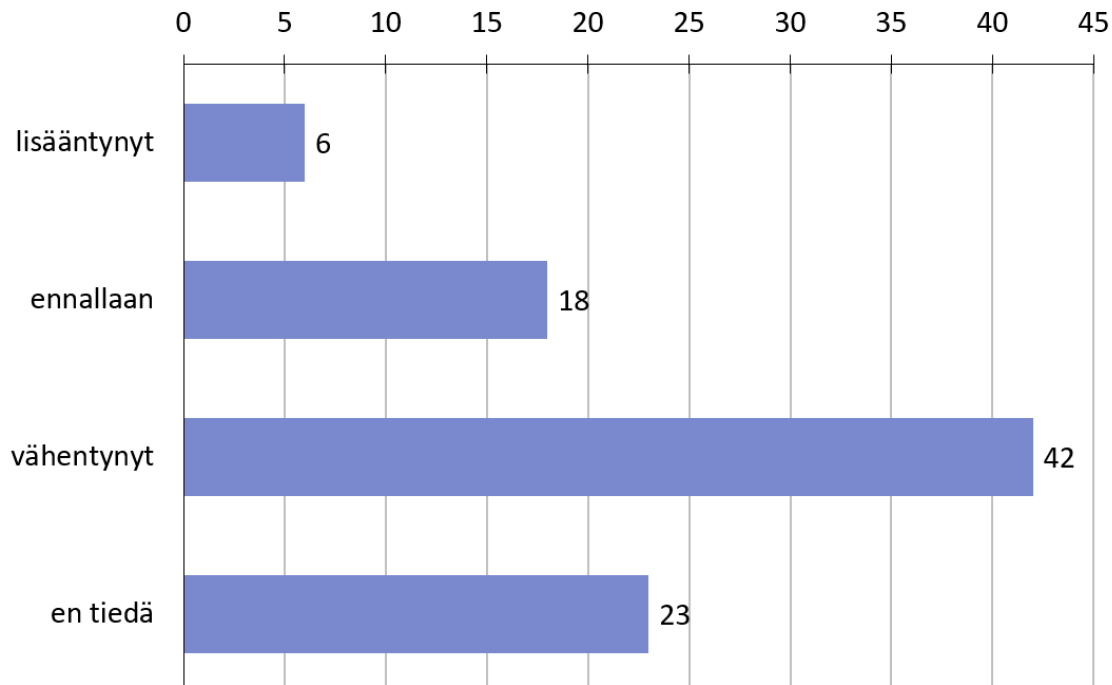

vähentynyt	21
ennallaan	42
lisääntynyt	7
en tiedä	31

OKM:n usein kysyttyä –palstalta:

Millaista tukea koulutuksen järjestäjiltä voidaan edellyttää työpaikoille?

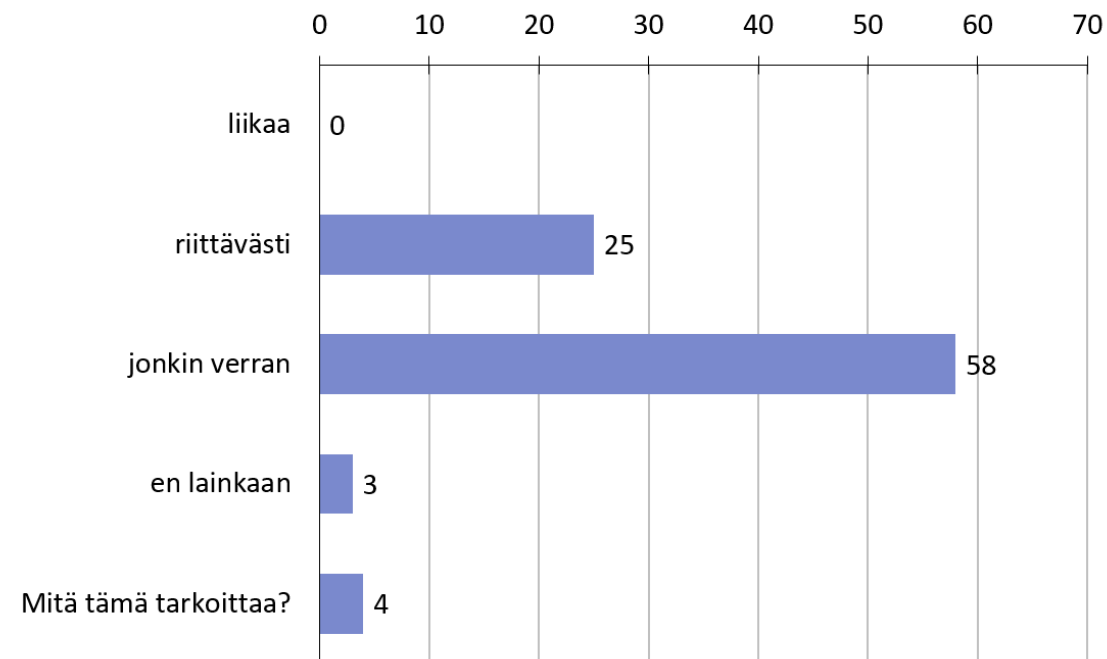
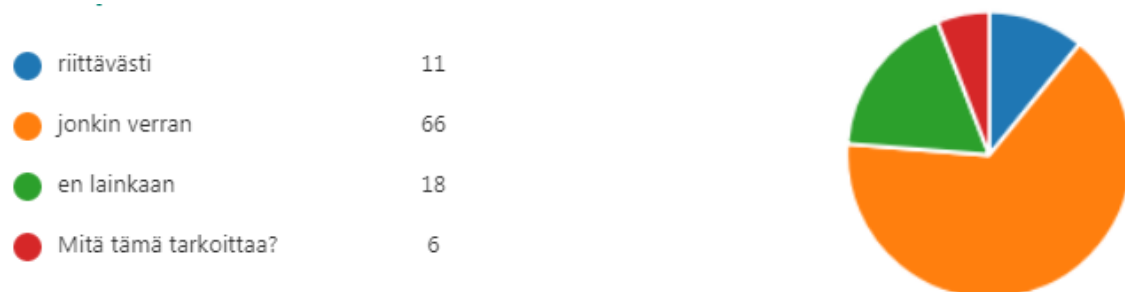

Opiskelijalla on oikeus saada sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa osaamistavoitteiden saavuttamisen. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijalle laadittavassa henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa (HOKS) suunnitellaan yksilöllisesti opiskelijan mahdollisesti tarvitsemat ohjaus- ja tukitoimet. Lisäksi koulutuksen järjestäjän tehtävänä on seurata opiskelijan osaamisen kehittymistä.

HOKS liitetään aina työpaikalla järjestettävää koulutusta koskeviin sopimuksiin. Oppisopimuksessa tai koulutusopimuksessa voidaan sopia myös tarpeellisista asioista, jotka voivat liittyä esimerkiksi koulutuksen järjestäjän tukeen työpaikalle. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää työpaikkaohjaajan ja osaamisen arvioijan tehtävään.

Olen saanut reformiin liittyvää koulutusta

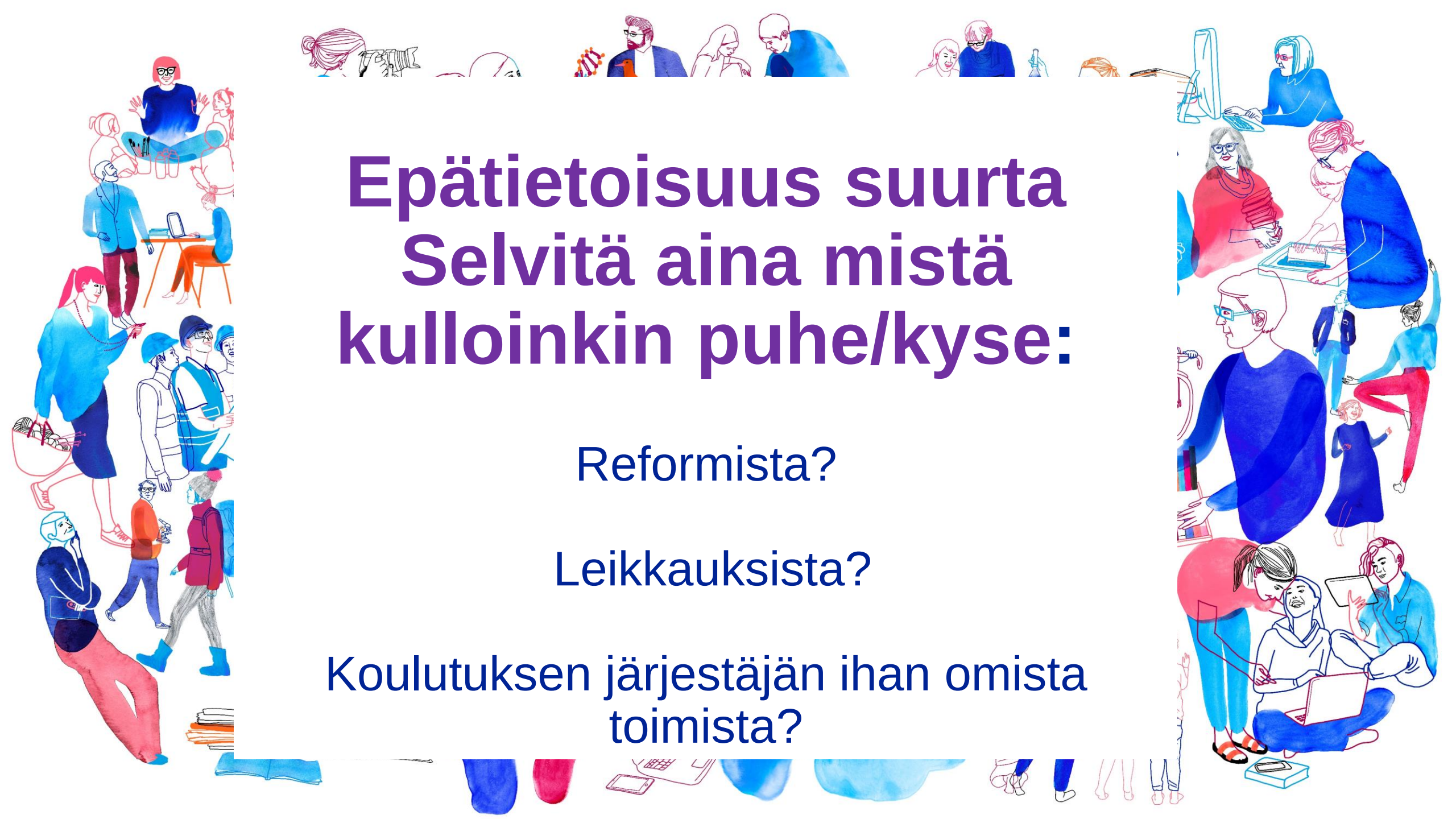

**Epätietoisuus suurta
Selvitä aina mistä
kulloinkin puhe/kyse:**

Reformista?

Leikkauksista?

Koulutuksen järjestäjän ihan omista
toimista?

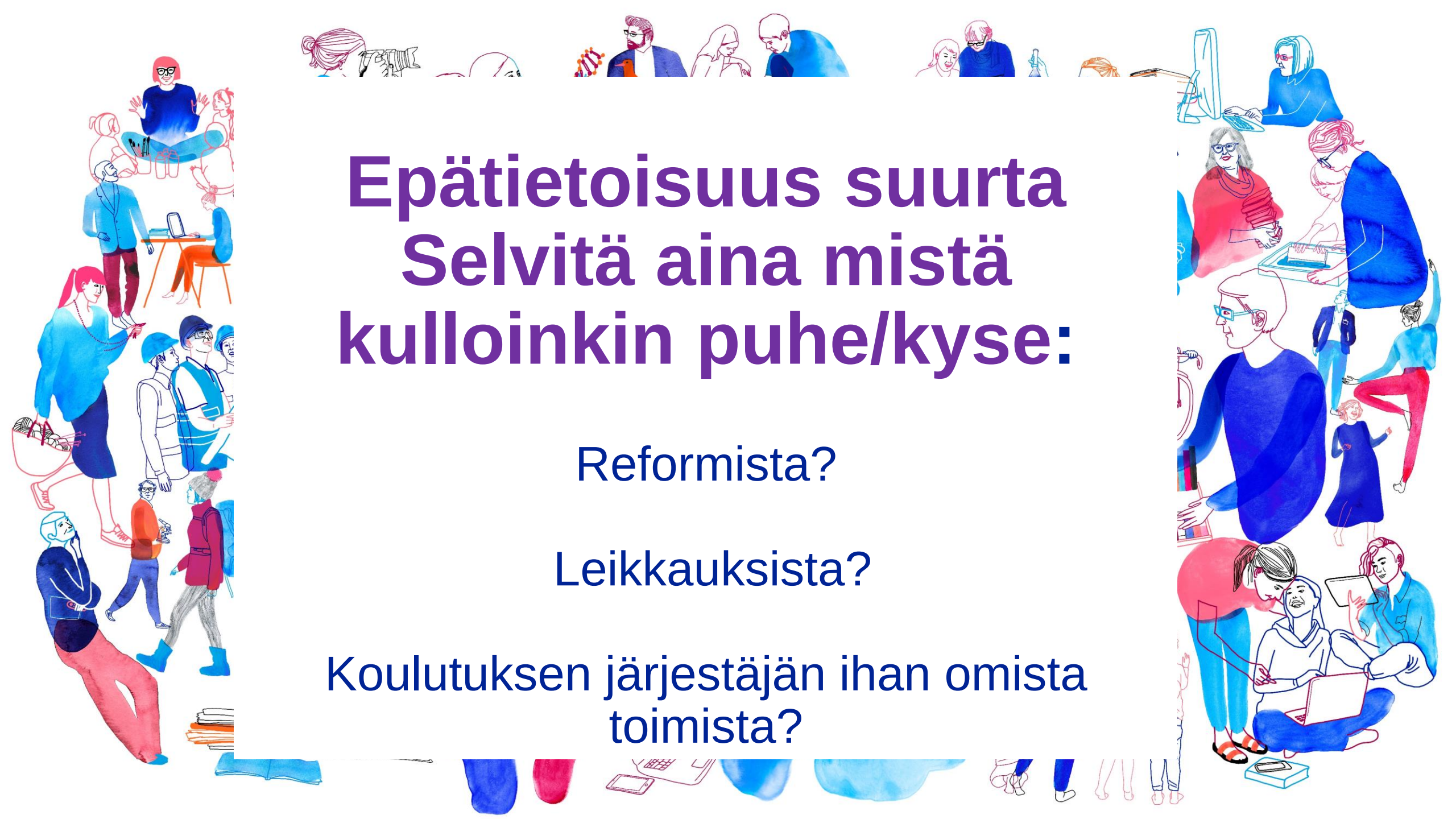

Epätietoisuus suurta Selvitä aina mistä kulloinkin puhe/kyse:

Reformista?

Leikkauksista?

Koulutuksen järjestäjän ihan omista toimista?

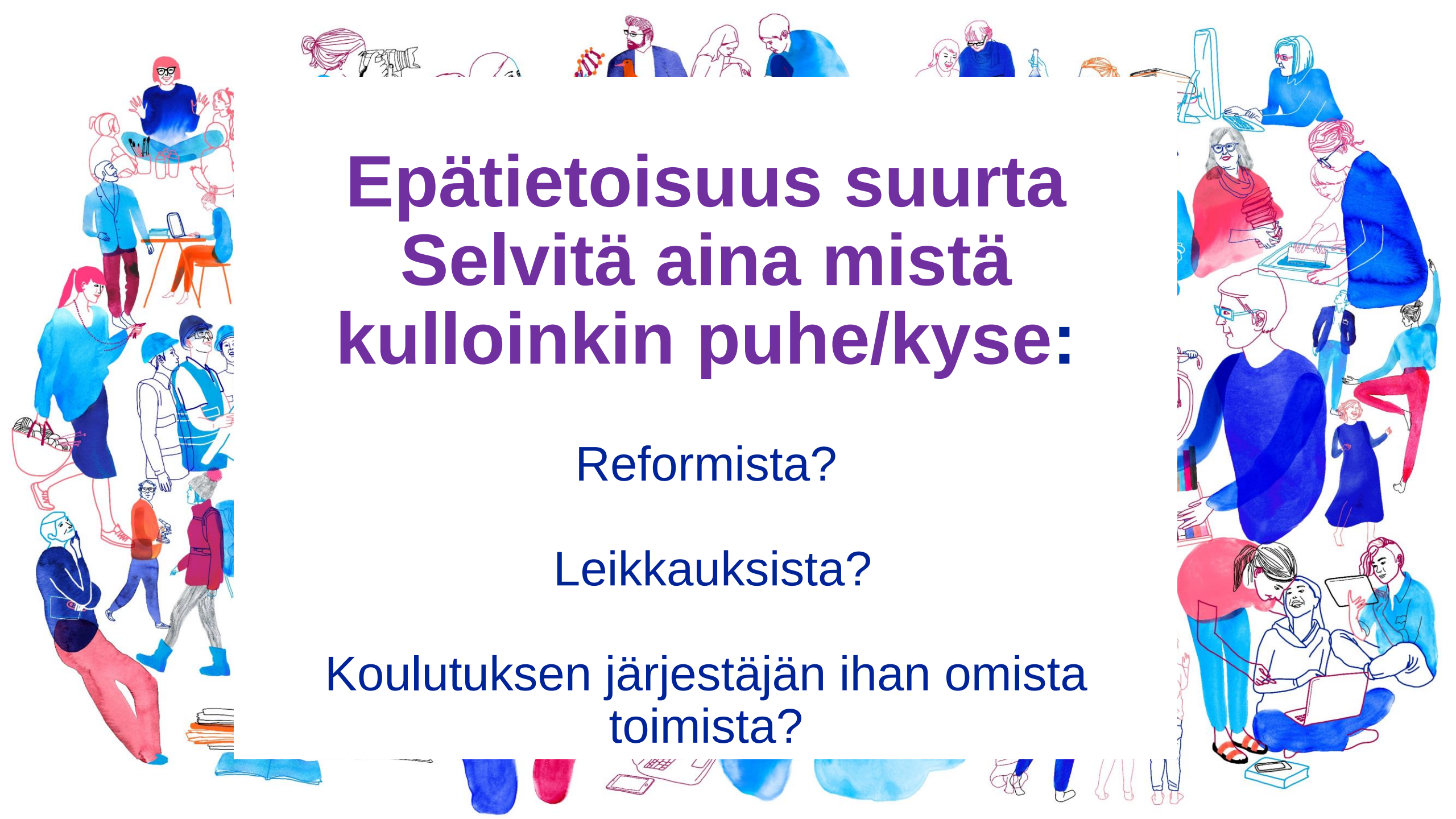

**Epätietoisuus suurta
Selvitä aina mistä
kulloinkin puhe/kyse:**

Reformista?

Leikkauksista?

Koulutuksen järjestäjän ihan omista
toimista?

Epätietoisuus suurta Selvitä aina mistä kulloinkin puhe/kyse:

Reformista?

Leikkauksista?

Koulutuksen järjestäjän ihan omista toimista?

Hyvä johtaminen

Tavoite ja muutos
linjattu yhdessä

Jalkautus
suunnitelmallista
ja kaikkien
tiedossa

Muutoksesta koulutetaan

Muutoksen
tekemiseen on
kohdennettu
tarvittavat
resurssit

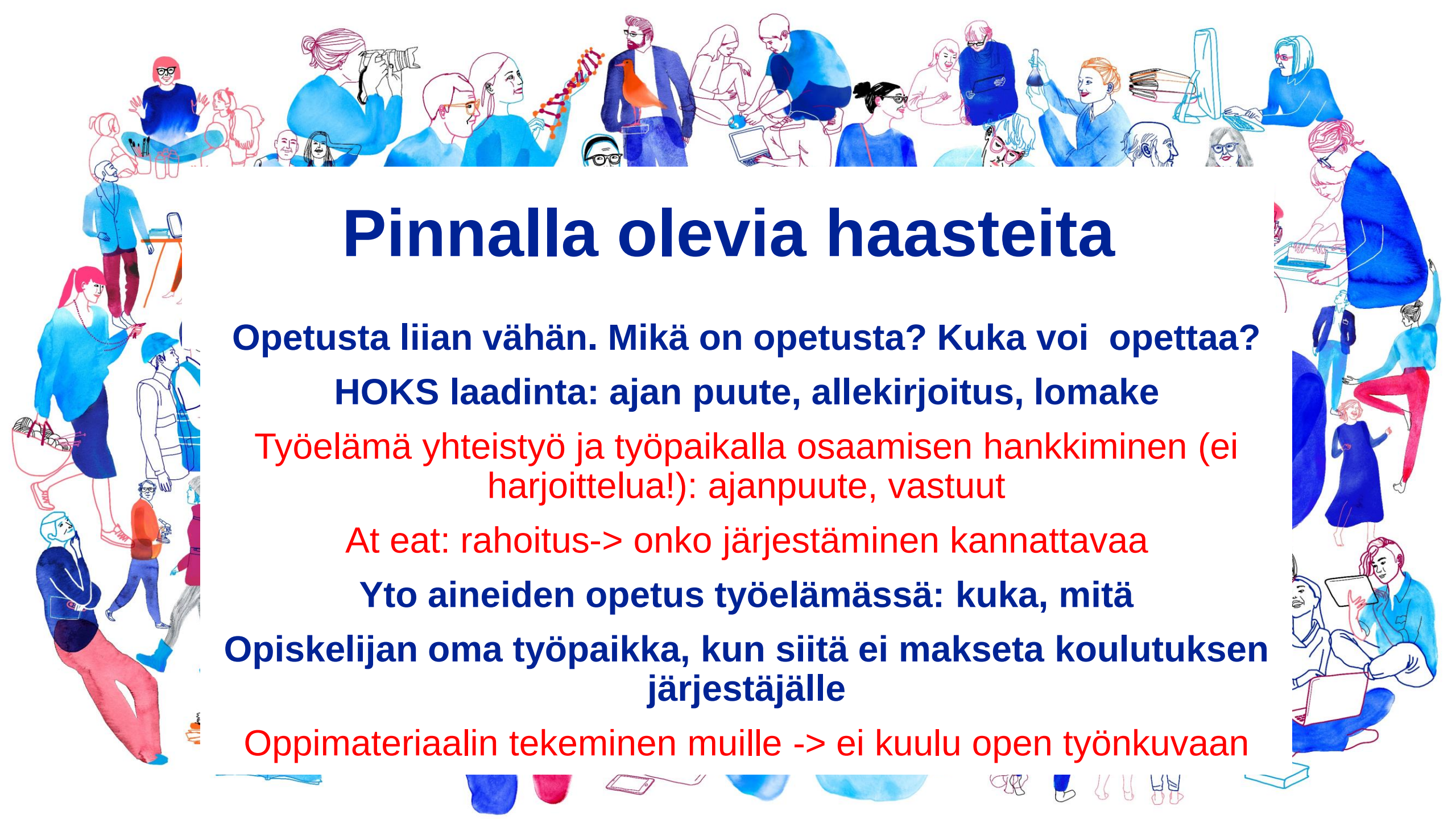
Muutoksen
toteutumista
seurataan
yhdessä ja
arvioidaan,
saavutetaanko
tavoite

Päätetään ja
toteutetaan
yhdessä
tarvittavat
korjausliikkeet.

KAIKKIEN TIEDOSSA

Mitä muutettava ja miksi?
Miten muutettava ja milloin?
Kuka tekee muutosta?
Kuka johtaa muutosta?
Millä resursseilla?
Mikä on tavoiteltu lopputulos?

Pinnalla olevia haasteita

Opetusta liian vähän. Mikä on opetusta? Kuka voi opettaa?

HOKS laadinta: ajan puute, allekirjoitus, lomake

Työelämä yhteistyö ja työpaikalla osaamisen hankkiminen (ei harjoittelua!): ajanpuute, vastuut

At eat: rahoitus-> onko järjestäminen kannattavaa

Yto aineiden opetus työelämässä: kuka, mitä

Opiskelijan oma työpaikka, kun siitä ei makseta koulutuksen järjestäjälle

Oppimateriaalin tekeminen muille -> ei kuulu open työnkuvaan

OSAAMISPERUSTEISUUS ON ASIAKASLÄHTÖISYYTTÄ

SELVITETÄÄN JA TUNNISTETAAN
AIEMMIN HANKITTU OSAAMINEN
SEKÄ KARTOITETAAN PUUTTUVA
OSAAMINEN

1.

Esimerkiksi:

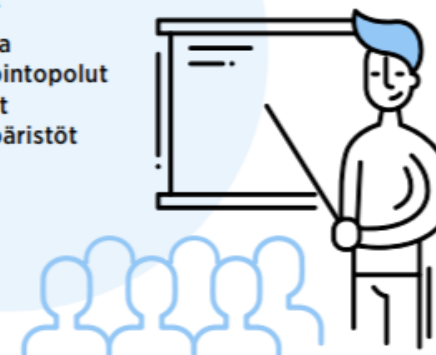
- Työkokemus
- Harrastukset
- Varusmies- tai siviilipalvelu
- Ulkomailla suoritettut opinnot
- Tutkinnoissa vaadittavat erillispätevyydet
- Aiemmat tutkinnot ja tutkintojen osat
- Opinnot lukiossa, kansanopistoissa, kansalais- ja työväenopistoissa, korkeakouluissa
- Muu aiempi osaaminen

2.

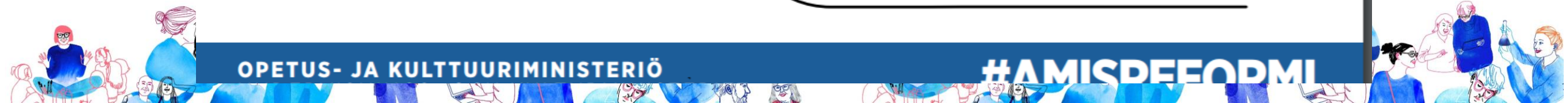
OPIKELLAAN SELLAISTA,
JOSTA EI VIELÄ OLE
OSAAMISTA

- Yksilölliset ja joustavat opintopolut
- Monipuoliset oppimisympäristöt

3.

OPETTAJA OHJAA JA
TUKEE SEKÄ ARVIOI JA
TUNNUSTAA AIEMMIN
HANKITUN OSAAMISEN

Kuka voi antaa opiskelijalle lain 61 §:ssä tarkoitettua opetusta ja ohjausta?

Tarkoitus on, että opetusta, ohjausta ja opinto-ohjausta antavat pedagogisesti pätevät ja kelpoisuusehdot täyttävät henkilöt. Tästä pääsäännöstä voidaan poiketa silloin, kun opettajan tai opinto-ohjaajan virkaa tai tehtävää hoitaa määräajaisesti henkilö, joka ei täytä kaikkia kelpoisuusehtoja. Tällainen tilanne voi tulla eteen silloin, kun kelpoisuusehdot täyttävää henkilöä ei ole virkaa tai tehtävää täytettäessä saatavilla. Lisäksi erityisistä syistä ammatillista osaamista syventävässä tai täydentävässä koulutuksessa tarkoituksenmukaisin henkilö tukemaan opiskelijan osaamisen kehittymistä voi olla työelämästä tuleva asiantuntija, joka on suorittanut alan erikoisammattitutkinnon tai jolla muutoin on koulutuksen tai työkokemuksen avulla hankittu korkea ammattitaito.

Opetustyölle säädetty kelpoisuusehdot sekä palkanmaksun perusteet

- **Yhteys luottamusmieheen, jos opetusta antaa joku muu kuin opettaja.**
- Opettajan työhön kuuluvia tehtäviä voi tehdä vain opettaja.
- Kelpoisuusasetus säättää kuka on kelpoinen toimimaan opettajana ja rehtorina.
- Opettajan palvelussuhteen ehdot määritellään opetusalan sopimuksessa (OVTES tai AVAINOTES tai Yksityisen opetusalan TES).
 - kokonaisen opetusryhmän hallinta ja toiminnan suunnittelu vaativat aina opettajan pedagogista osaamista
 - Koko ryhmän osalta on mahdotonta ennalta väittää, että tunnin aikana ei tarvittaisi tai tapahtuisi opettamista.
 - vastuu ja turvallisuuskysymysten osalta vain opettajalla on rehtorin lisäksi oikeus määrätä opiskelijalle rangaistuksia, jos tilanne sitä vaatii

HYRIAN LINJAT

- ”*Opettaja ja ohjaaja* -mallissa ammatillisen osaamisen kehittymisen oletetaan noudattavan 70-20-10 -jakoa.
 - 10 oppimisesta tapahtuu perinteisenä luokkaopetuksena,
 - 20 erilaisten toistojen ja harjoitusten kautta
 - 70 työelämässä tai sen kaltaisissa olosuhteissa tapahtuvan harjaantumisen kautta.
-
- Opettaja-ohjaaja –mallissa ammatillinen **ohjaaja hoitaa työvaltaista osuutta**, jolloin **opettajalle jää enemmän aikaa tukea niitä, jotka tarvitsevat enemmän pedagogista tukea ja oppimisen ohjaamisen tukea.**
 - On siis kaksi eri asiaa *ohjata oppimista ja ohjata työtä.*

HYRIAN LINJAT

- ”*Opettaja ja ohjaaja* -mallissa ammatillisen osaamisen kehittymisen oletetaan noudattavan 70-20-10 -jakoa.
- 10 oppimisesta tapahtuu perinteisenä luokkaopetuksena.

**MIHIN UNOHTUI OPISKELIJALÄHTÖISYYS JA
OPINTOJEN SUUNNITTELEMINEN HOKSIIN
YKSILÖLLISTEN TARPEIDEN MUKAAN?**

työväkärästä osaamista, johon opettajana ja ohjaajana
aikaa tukea niitä, jotka tarvitsevat enemmän
pedagogista tukea ja oppimisen ohjaamisen tukea.

- On siis kaksi eri asiaa *ohjata oppimista* ja *ohjata työtä*.

HYRIAN LINJAT

- **Opetuksella** tarkoitetaan muodollista **opettajajohtoista** oppimista, tieto- ja taitoperustan hankkimista, opettajajohtoisesti tarvittavaa taitojen alkuharjoittamista ja perehdyttämistä sekä opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointia.
- **Ohjaustyöllä** tarkoitetaan osaamisen hankkimiseksi tehtävien käytännön töiden, oppimisprojektien ja vastaavien ohjausta. Ohjaustyöllä syvennetään ja sovelletaan opiskelijan opetuksessa hankkimia tietoja ja taitoja. **Ohjaustyötä voivat tehdä sekä opettaja että ohjaaja.**
- **Osaamista** edeltää oppiminen eli oppiminen on osaamisen edellytys. Osaaminen kehittyy harjoittelemalla ja harjaantumalla.

HYRIAN LINJAT

- **Työnantaja ei salli ohjaajien tekevän opettajan töitä eikä myöskään sitä, että opettajat suunnittelevat ohjaajan työt.**
- On kuitenkin välttämätöntä, että opettajat ja ammatilliset ohjaajat suunnittelevat yhdessä opintojen toteutuksen.
- Keskeistä on yhteinen moniammatillinen töiden suunnittelu, jossa pedagogi (opettaja) johtaa pedagogista prosessia.

Kuka voi antaa opiskelijalle lain 51 §:ssä tarkoitettua palautetta osaamisen kehittymisestä koulutuksen aikana?

- Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaan opiskelijalla on oikeus saada palautetta osaamisensa kehittymisestä tutkinnon suorittamisen tai koulutuksen aikana. Tutkintokoulutuksen tai valmentavan koulutuksen aikana opiskelijan osaamisen kehittymistä arvioivat ja siitä palautetta antavat opetuksesta vastaavat opettajat ja muut opiskelijan opetukseen, ohjaukseen ja tukeen osallistuvat koulutuksen järjestäjän edustajat. Työpaikalla järjestettävän koulutuksen aikana osaamisen kehittymistä arvioi ja siitä palautetta antaa myös työpaikkaohjaaja.
- **Opiskelijan osaamisen kehittymistä arvioi ja siitä palautetta antaa tavallisesti opetuksesta vastaava opettaja tai opettajat yhdessä. Opetuksesta vastaavan opettajan ohella opetukseen voi osallistua muita koulutuksen järjestäjän edustajia, esimerkiksi erityisopettaja tai työnohjaaja.** He voivat arvioida opiskelijan osaamisen kehittymistä ja antaa siitä palautetta siltä osin kuin he osallistuvat opetukseen tai muutoin tukevat opiskelijaa osaamisen hankkimisessa. Työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa osaamisen kehittymistä arvioi ja siitä palautetta antaa koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja tai perustellusta syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja sekä opiskelijan vastuullinen työpaikkaohjaaja.
- **Lain tarkoitus on ollut turvata se, että opiskelijan osaamisen kehittymistä arvioivat ja siitä palautetta antavat pääsääntöisesti pedagogisesti pätevät ja kelpoiset opettajat ja että opiskelija saa palautetta osaamisensa kehittymisestä myös työpaikalla järjestettävän koulutuksen aikana.**

HOKS laadinta on ensisijaisesti opettajan ja opinto-ohjaajan tehtävä (45 §)

- opiskelijan henkilökohtaisen osaamisenkehittämissuunnitelman (HOKS) laadintaan ja päivittämiseen osallistuu koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja, opinto-ohjaaja tai **tarvittaessa** muu koulutuksen järjestäjän edustaja
- Henkilökohtaistamismenettelyiden laajentumisesta aiheutuva kustannuslisäys perustutkintoon on n. 10,7 miljoonaa euroa. (HE 39/2017)
- millaiseksi koulutuksen järjestäjä linjaa prosessit koskien opiskelijan aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista sekä opiskelijan henkilökohtaisen osaamisenkehittämissuunnitelman laadintaa
- **arvioidaan yhdessä opiskelijan kanssa myös opiskelijan edellytykset itsenäiseen opiskeluun**

Onko HOKSiin ja koulutusopimukseen ja oppisopimukseen tulossa valmiit mallit?

Oppisopimukseen ja koulutusopimukseen luodaan yhtenäiset toimintamallit Parasta palvelua -hankkeessa. Hankkeen alkuvaiheessa luodut yhtenäiset sopimusmallit löytyvät [verkkosivuiltamme](#).

Ministeriön asettama eHOKS-työryhmä on laatinut henkilökohtaistamisen toimintamallin sekä tietosisällön ja käsitteistön. Ne löytyvät [verkkosivuiltamme](#).

Onko HOKS aina allekirjoitettava paperilla?

HOKSin allekirjoittamisesta ei säädetä laissa. Myöskään siitä ei säädetä, että HOKS on tehtävä paperilla.

HOKSin hyväksyminen on kuitenkin voitava todentaa, joten on suositeltavaa käyttää allekirjoitusta tai vahvaa tunnistautumista HOKSia ensikertaa hyväksyittäessä.

HOKSiin myöhemmin tehtävät muutokset voidaan hyväksyä sähköisissä järjestelmissä käyttäjätunnuksen avulla tai muutoin allekirjoitusta tai vahvaa tunnistautumista kevyemmällä menettelyllä.

Merkitään, kun oppisopimus tai koulutussopimus	HOKSin sisältö; Vna ammatillisesta koulutuksesta 673/2017, 9 § 9 § 2 mom
X	1) Osaamisen hankkimisen tavoitteet, sisällöt, opetus ja muut osaamisen hankkimisen tavat ja ajoittuminen <i>(tämä merkitään, jos HOKSiin suunnitellaan osaamisen hankkimista työpaikalla ilman oppisopimusta tai koulutussopimusta)</i>
	2) Erityisen tuen tarpeen mukaiset toimenpiteet osaamisen hankkimisen aikana
	9 § 3 mom
X	1) Opiskelijan vastuullinen työpaikkaohjaaja ja koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja tai perustellusta syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja
X	2) Oppisopimuskoulutusta hankkineen koulutuksen järjestäjän edustaja, jos tutkinto hankitaan toiselta koulutuksen järjestäjältä
X	3) Keskeiset työtehtävät työpaikalla tutkinnon perusteiden ja HOKSin mukaisen osaamisen hankkimiseksi
X	4) Koulutussopimukseen perustuvassa koulutuksessa työpaikalla järjestettävän osaamisen hankkimisen ajoittuminen
X	5) Oppisopimuskoulutuksessa osaamisen hankkimisen ajoittuminen koulutuksen järjestäjän osoittamissa muissa oppimisympäristöissä tapahtuvan osaamisen hankkimisen sekä työpaikalla järjestettävän osaamisen hankkimisen osalta

<http://minedu.fi/documents/1410845/5819549/Henkil%C3%B6kohtainen+osaamisen+kehitt%C3%A4missuunnitelma+ja+oppis-+ja+koulutussopimus+OPH+2017%2C+p%C3%A4ivitetty+05+12+2017.pdf/4ad3f3b4-d8b6-41c5-94b2-b490a7c740dc/Henkil%C3%B6kohtainen+osaamisen+kehitt%C3%A4missuunnitelma+ja+oppis-+ja+koulutussopimus+OPH+2017%2C+p%C3%A4ivitetty+05+12+2017.pdf.pdf>

- **Muutakin kuin koulutuksen järjestäjän vastuulla olevaa, työpaikalla tapahtuvaa osaamisen kehittymistä voidaan suunnitella HOKSiin.** Tämä muu työpaikalla tapahtuva osaamisen hankkiminen ei kuulu perusrahoitukseen (eikä edellytä koulutuksen järjestäjältä ohjausta), mutta koulutuksen järjestäjä voi saada siitä suoriterahoitusta, jos osaaminen tunnistetaan ja opiskelija ohjataan suoraan näyttöön. Kaikilla tavoin hankittua osaamista voidaan hyödyntää tutkinto-/tutkinnon osatavoitteisessa koulutuksessa siten kuin voimassa olevat tutkinnon perusteet mahdollistavat.
- Jos opiskelija, joka opiskelee oppilaitoksen oppimisympäristöissä, on opintojensa aikana jonkun jakson työsopimussuhteisessa työssä, tämä työssäolojakso ei kerrytä opiskeluvuotta. Opiskelija on silti opiskelija. Tämä tilanne ei koske oppisopimuskoulutusta, jossa katkos suunniteltuun opintoaikaan edellyttää oppisopimuksen keskeyttämistä.

Joutuvatko aikuisetkin suorittamaan yhteiset tutkinnon osat? Jos joutuvat, niin miksi?

1.1.2018 jälkeen opintonsa aloittavat suorittavat iästä riippumatta myös yhteiset tutkinnon osat, jos haluavat suorittaa koko tutkinnon. Tämä on ollut erityisesti työelämän järjestöjen toive, sillä monilla aikuisilla työllistymisen tai työuralla etenemisen esteenä ovat nimenomaan puutteelliset perustaidot, ei niinkään ammattiosaaminen.

Yto aineiden integrointi OKM ja OPH linjaus

Miten tuo integrointi on ylipäättänsä laillista, ottaen huomioon opettajien kelpoisuudet ja arvioinnit ja lupaus opiskelijalle jatkokoulutuskelpoisuudesta.?

- Yhteisten tutkinnon osien integrointi ammatillisten tutkinnon osien yhteyteen koulutusta toteutettaessa ovat yksi pedagoginen ratkaisu muiden joukossa. Integrointi auttaa opiskelijoita hahmottamaan, mikä merkitys esim. äidinkielen taidolla tai kielitaidolla tai matematiikalla on käytännön työssä. ...
- **Integrointi ei tarkoita sitä, että opettajien kelpoisuudesta voitaisiin tinkiä tai että tutkinnon perusteita ei tarvitsisi noudattaa yhteisten tutkinnon osien osalta.** Opiskelijan on saavutettava sama tutkinnon perusteissa määrätty yhteisten tutkinnon osien osaaminen riippumatta siitä, missä oppimisympäristössä, miten toteutettuna ja minkä muun tutkinnon osan yhteyteen integroituna yhteisen tutkinnon osan opetus on toteutettu. Koulutuksen järjestäjän velvollisuus on puolestaan järjestää koulutus niin, että opiskelijalla on mahdollisuus saavuttaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet.
- **Jos kaksi tutkinnon osaa toteutetaan niin, että niiden opetus on integroitu, opettajia tarvitaan yleensä vähintään kaksi (yhteisopettajuus), sillä harvalla ammattiaineen opettajalla on riittävää kelpoisuutta ja osaamista opettaa jotakin yhteistä tutkinnon osaa.** Ministeriön tavoitteena on, että koulutuksen järjestäjät kehittävät sellaisia toimintamalleja ja -tapoja, joiden avulla integrointi voidaan tehdä pedagogisesti parhaalla mahdollisella tavalla niin, että opiskelijoiden motivaatio ja oppimistulokset paranevat. **Myös opettajan työstä tulee parhaimmillaan mielekkäämpää, kun sitä ei tarvitse tehdä yksin ja opiskelijat ovat aiempaa motivoituneempia.** Tällaisia toimintamalleja on valitettavan vähän.

Yto aineiden integrointi OKM ja OPH linjaus

- Onko tämä teistä erityinen syy jolloin ope ei arvioi? Vai pitäisikö yto open käydä työpaikalla seuraamassa ja arvioimassa, jotta arvioinnin yhteismitallisuus eli se, että opiskelijan arviointi on samaa kuin yto open antamat arvioinnit, turvataan?
- Yhteisten tutkinnon osien integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin koulutusta toteutettaessa tai yhteisen tutkinnon osan (käytännössä varmaankin yhteisen tutkinnon osan osa-alueen) osaamisen arviointi näytön yhteydessä ei muuta sitä, mitä ammatillisen ja yhteisen tutkinnon osan arvioinnista on ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetty.
- Lain 54 §:n mukaan ammatillisten tutkinnon osien osaamisen arvioinnin toteuttavat ja arvioinnista päättävät yhdessä tutkinnon osittain koulutuksen järjestäjän nimeämät kaksi arvioijaa. Toinen arvioijista on opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja ja toinen työelämän edustaja. Erityisestä syystä arvioinnin voi toteuttaa ja arvioinnista päättää myös kaksi opettajaa tai muuta koulutuksen järjestäjän edustajaa. Valmentavan koulutuksen osien sekä **yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden osaamisen arvioinnin toteuttaa ja arvioinnista päättää opettaja tai erityisestä syystä muu koulutuksen järjestäjän edustaja. Silloin kun yhteinen tutkinnon osa tai sen osa-alue toteutetaan ja arvioidaan ammatillisen tutkinnon osan yhteydessä, osaamisen arvioinnissa voidaan kuulla työelämän edustajaa.**
- Yhteisten tutkinnon osien osalta perusteluissa todetaan seuraavaa: **"Silloin, kun yhteinen tutkinnon osa tai sen osa-alue toteutettaisiin ja arvioitaisiin ammatillisen tutkinnon osan yhteydessä, osaamisen arvioinnissa voitaisiin kuulla myös työelämän edustajaa. Opettaja tai muu arvioijana toimiva koulutuksen järjestäjän edustaja kuitenkin päättäisi aina yhteisen tutkinnon osan tai sen osa-alueen arvioinnista."** Tarkoitus on ollut, että opettaja olisi aina arvioinnissa mukana varmistamassa sitä, että arviointi tehdään tutkinnon perusteiden mukaisesti. Säädökset eivät kuitenkaan edellytä, että molemmat arvioijat ovat paikalla varsinaista näyttöä seuraamassa. Jos vain toinen arvioijista on paikalla, täytyy näyttö dokumentoida niin, että arviointi ja arvosanasta päättäminen on mahdollista pelkän arviointiaineiston perusteella.

Opintopolku ja urasuunnitelmat

- Opettajan ja opinto-ohjaajan roolia opiskelijan HOKS laadinnassa korostaa myös uusi yhteiskunta- ja työelämäosaamisen tutkinnon osan osa-alue opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet. Uusi osa-alue säädettiin, jotta **opiskelijoilla olisi riittävästi valmiuksia suunnitella yhdessä opettajien ja opinto-ohjaajien kanssa omaa opintopolkuaan jo opintojen aikana niin, että se tukisi heidän urasuunnitelmiaan.** (HE 39/2017)
 - Yhdeksi yhteiskunta- ja työelämäosaamisen tutkinnon osan osa-alueeksi on kaavailtu opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiuksia. **Tämä osa-alue on käytännössä näiden valmiuksien kehittämistä opinto-ohjauksen avulla.**
- **opettajien ja opinto-ohjaajien tulee henkilökohtaistamisen suunnittelussa kiinnittää huomiota myös opiskelijan jatko-opintomahdollisuuksiin**

Syksy 2018

Tiimi: Nina, Inkeri, Lauri, Tuovi, Minna ja Markku sekä Matias

- Amiskierros, "kummi" alueelle ja kysely
- Amislehti
- Ammatillisen oma LM –kirje
- Koulutukset
- Sidosryhmäyhteistyö
- Poliittinen vaikuttaminen laajaa (vaalit ja muu)
- Uudistusten etenemisen seuranta monin tavoin, tiedonkeruu
- Tiedotus ja uutisointi kaikkien toimesta monipuolisin kanavin
- Vuosityöajan koulutus

Syksy 2018

- OPH:n Erityisen tuen opas kunnossa
- Koulutuksen järjestäjien arvioinnin toteuttamissuunnitelmissa tutkinto ja koulutus kohtaisesti opettajan rooli selkeä ja vahva
- johtaminen ja palkitseminen kuntoon
- Vuosityöajan toimeenpano ohjeistettu ja toteutusta seurattu.
- Opettajan rooli selkeä ja vahva uudessa ammatillisessa koulutuksessa
- Saatavuuden turvaaminen ja laadun varmistaminen
 - Opettajien kelpoisuus ja riittävä määrä suhteessa opiskelijamäärään
 - työelämätoimikuntien laadunvalvonta toimivaa ja edunvalvontaa palvelevaa
 - saavutettavuuden seuraaminen (AVI:n peruspalveluiden arvioinnissa)
 - erityisen tuen toteutumisen seuraaminen (saataisiko arviointi?)
 - uusiamis toimivuuden arviointi ja seuraaminen (eduskunnan lausumat!)
- yhteistyö arviointia tekevien tahojen kanssa sekä vaikuttaminen eduskuntaan, jotta tuntevat ammatillisen käytännön arjen
- yhteistyö OKM ja OPH sekä työelämätoimikunnat

Syksy 2018

- **Oppivelvollisuus, toisen asteen koulutus kaikille (ek vaalit)**
- **opettajan johtoisen toiminnan riittävyys HOKS mukaisesti**
 - 2016 tiedot täällä, vaikuttaminen, jotta tietoja seurataan jatkossakin
 - http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160753/VM_13_2018_Peruspalvelujen_tila_2018.pdf
- AVI/LUOVA sekä KARVI arvioinnit
- miten Koski toimii, miltä tiedot siellä näyttää
- Vapaansivistystyö: aikuisten luku ja kirjoitustaito
- **Rahoituksen epäkohtien korjaaminen, resurssit tavoitteita vastaaviksi**
 - Perusrahoitus kuntoon
 - aikuisten koulutuksen rahoitusperiaatteet kunnossa

Syksy 2018

- **AKTIIVIMALLI** kuntoon
 - **edarivaalit**
 - **Kasvupalvelut: oppilaitokset yritysten kanssa yhteistyössä, samoja tiloja ja opojen osaaminen hyödynnetty**
 - **verotus, työttömyysetuus** (tästä on oaj muutosturvapaperissa!) **ja aikuiskoulutustuki** (opeille tärkeä) **muutetaan jatkuvaa oppimista mahdollistavaksi ja kannustavaksi**
- uuden vuosityöaikamallin toimeenpano**

Syksy 2018

- **HYRIA ja SALPAUS**
- **jatkuva oppimisen malli:** opintopolut, koulutusjärjestelmä ja tutkintojärjestelmä- raja aidat pois, mm. compleap **TUOVI JA INKERI HANNELE PASI**
 - jatkuvaan oppimiseen ja sen tueksi ja kehittämiseksi luodaan digitaalinen palvelukokonaisuus
 - osaamisen kartoitus ja tunnistamispalvelut
 - jatkuvan osaamisen tukipalvelut
 - urasuunnittelu- ja ohjauspalvelut
 - osaamisen hankkimisen ja kehittämisen palvelut
 - tukipalveluita
- **HEIKOT PERUSTAIIDOT**
- Skills week
- Suomen EU pj kausi
- **TYÖHYVINVOINTI RYHMÄ JA AMISTIIMIN YHTEISTYÖ**

Millainen olisi sinun kirjeesi?

Miten kuvaisit työtäsi verrattuna aiempaan?

Listaa 1-3 eniten muuttunutta asiaa.

Ovatko muutokset + vai – merkkisiä?

Vertaa vastaustasi muiden kanssa

**Onko jokin asia mikä pitäisi muuttaa/ei toimi?
Millainen muutoksen pitäisi olla?
Millainen olisi toimiva mallisi?**

Mitä teemme seuraavaksi?

Koulutuksia

Opettaja HOKS:n ohjaajana (Parasta osaamista - verkostohanke)	-	29.10.18	11.9.18 - 22.10.18
Osaamisen arviointi: suunnittelusta laadunvarmistamiseen (Parasta osaamista -verkostohanke)	-	29.10.18	11.9.18 - 22.10.18
Opettajan työelämä-, verkosto- ja asiakkuusosaaminen (Parasta osaamista -verkostohanke)	-	6.11.18	11.9.18 - 29.10.18

<https://www.oamk.fi/fi/koulutus/ammattillinen-opettajakorkeakoulu/opettajien-taydennyskoulutus/ilmoittaudu-koulutuksiin/>

> [Henkilökohtaistaminen ja osaamisen arviointi 10.-11.10.2018](#)

Maksullinen koulutus

> [Ammatillisen koulutuksen rahoituksen ja opiskelijahallinnon teemapäivä 11.10.2018](#)

Maksullinen koulutus

12.10.2018 klo 10:30-12:00

> [Ruokapalvelujen ammattitutkinnon perusteinfo -webinaari](#)

Ilmoittautuminen viimeistään 9.10.2018.

Maksuton tilaisuus

18.10.2018 klo 8.30-9.30

> [Johdon webinaariaamukahvit](#)

Ilmoittautuminen viimeistään 16.10.2018.

30.10.2018 klo 10-11

> [Ammatillisen koulutuksen temaattinen webinaari "Opettajien osaamisen monipuolinen kehittäminen hanketoiminnan avulla"](#)

Maksuton tilaisuus

30.10.2018

> [Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma – yhdessä kehittäen ja toisia tukien](#)

Maksullinen koulutus

https://www.opi.fi/reformintuki/tapahtumat_ja_webinaarit

Usein kysytyt kysymykset

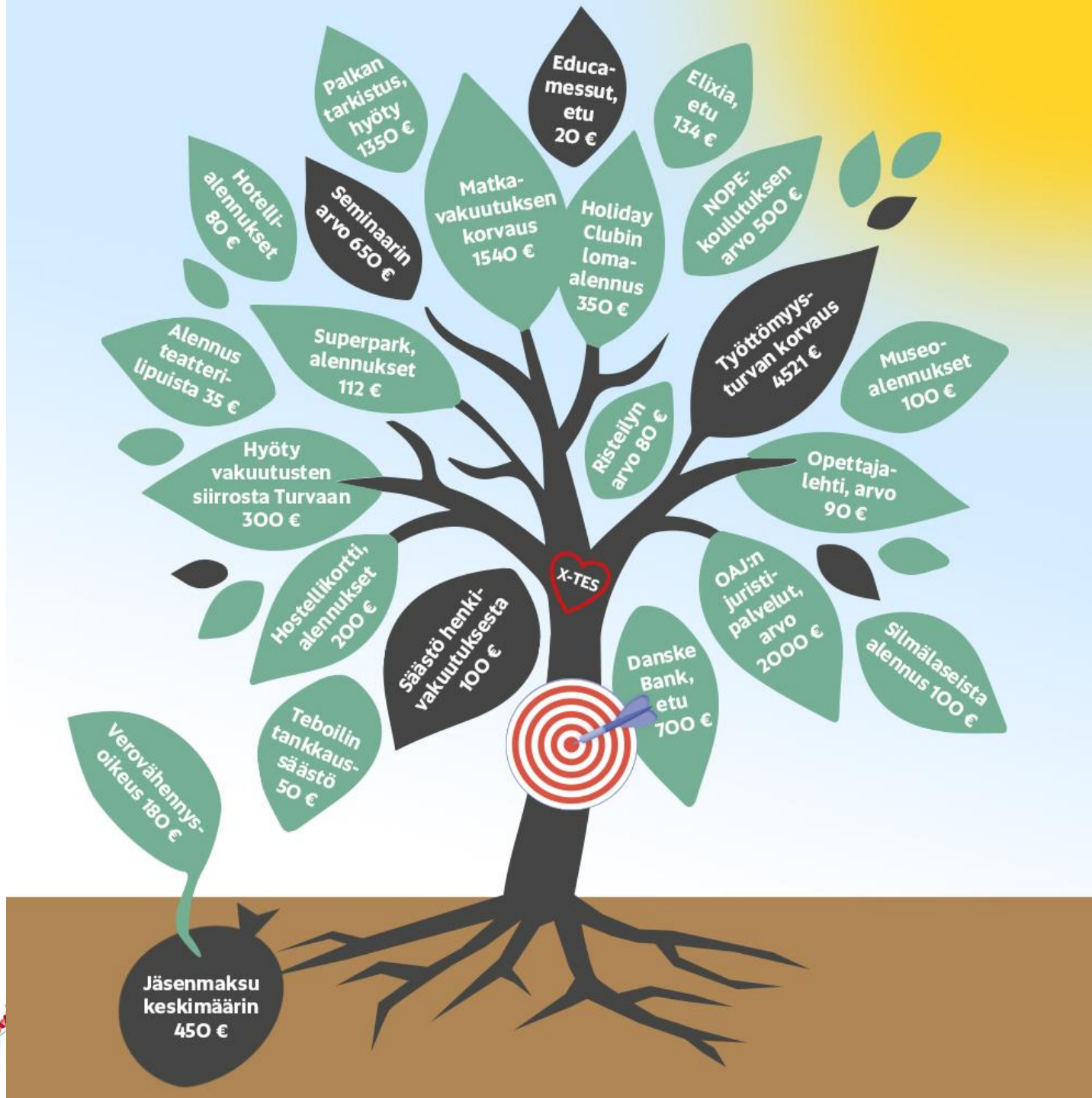

- https://www.oph.fi/reformintuki/usein_kysytyt_kysymykset
- <https://minedu.fi/usein-kysyttya-amisreformi>

KIITOS

YHDESSÄ ETEENPÄIN

Tekijänoikeuksista sopiminen

...mainitse aina tekijän nimi ja lähde...
...älä muunna ilman lupaa...

Jos tehtyt tehtävät ovat kirjallisia tai kuvallisia tehtäviä ne todennäköisesti ylittävät ns. teoskynnyksen ja saavat tekijänoikeudellista suojaa. Siten tekijällä on oikeus määrätä teoksesta eli tässä tapauksessa oppimateriaalin käytöstä. Tekijänoikeudellisesti suojattua teosta ei saa muokata, levittää tai kopioida ilman tekijän lupaa. Näin ollen oppimateriaalin tekijällä on oikeus kieltää toista opettajaa käyttämästä tekijänoikeudellisesti suojattua materiaalia.

MUISTA

- Opeta tekijänoikeuksien noudattaminen
 - Muutoin ei kunnioiteta sinun tai muiden teoksia
 - Tunnusta oppilaiden/opiskelijoiden teokset
 - **VALMIS OPETUSPAKETTI:** <http://www.tekijanoikeus.fi/> JA <http://www.tslt.fi/>
- Työnantaja ei ole välttämättä kiinnostunut sopimuksista
- Älä luovuta kaikkia tekijänoikeuksia
- Älä myy itseäsi alennuksella
- Kysy luottamusmieheltä sopimuksista
- Sopimukset etukäteen
- Jos lahjoitat työtäsi, teet vahinkoa myös kollegoillesi
- Älä lankea helpon tekniikan ansaan:
 - Yhteiset alustat
 - Kollegan pyyntö

Hei!

AMK on hankittu uusi palvelu **videomuotoisen oppimateriaalin tallennus-ja jakelupaikaksi**. Palvelu julkaistaan tämän lukuvuoden aikana... Perinteisen videon lisäksi palveluun voi tallentaa:

- Näytönkaappausvideota
- Nykyaikaisia PowerPoint-esityksiä
- Puheen/käyttöohjeselostuksen nauhoittamista vaikkapa Excelin tai PowerPointin oheen (valmiina powerpointissa)
- Luentotallenteita
- Kokoustallenteita
- Kännykästä/mp3-soittimesta katsottavia/ladattavia tiedostoja

Vuosi sitten henkilöstölle tehdyn kyselyn mukaan kiinnostus opetusvideoiden tuottamiseen oli suuri. Kartoitamme nyt tarkemmin, millaista materiaalia opetushenkilöstö olisi halukas tuottamaan ja millaisia tukipalveluita AMK toivottaisiin tähän saatavan.

Ole ystävällinen ja vastaa oheiseen kyselyyn ja kerro meille omat toiveesi ja tarpeesi.

Kiitos vastauksestasi! Verkko-opetuksen tukipalvelujen suunnittelutiimi

Aihe: Kysely opetusvideoiden tukipalvelutarpeesta

Tervehdys

Muistattehan kaikissa tilanteissa tekijänoikeudet ja niistä sopimisen, jos materiaalia tehdään muiden kuin omaan käyttöön.

Sopimukset on syytä tehdä materiaalin käyttöön liittyvistä rajoituksista ja mahdollisista korvauksista.

Kaikkia oikeuksia teoksen tekijän = opetusmateriaalin tehneen opettajan, ei tule missään tapauksessa luovuttaa.

Käyttöoikeuksista ja sen rajoista jokainen sopii itse.

OAJ:n pääluottamusmies

TYÖ-TAI VIRKASUHTEESSA TEHTY TEOS

PÄÄSÄÄNTÖ: tekijänoikeus tekijällä (aina henkilö/t)

Laissa ei nimenomaista säännöstä tekijänoikeuksien siirtymisestä työnantajalle:

- Työssä tehty kuuluu työnantajalle
- Tekijänoikeus teokseen kuuluu tekijälle

Tekijänoikeuksien siirtämisestä tulee sopia.

Opettaja ja oppimateriaalin tekeminen

- **Lähtökohta 1:** Tekijänoikeus opettajan tekemiin teoksiin on opettajalla itsellään
- **Lähtökohta 2:** Opettajan luoman oppimateriaalin tekijänoikeudet eivät siirry työnantajalle, ellei toisin ole sovittu
- **Lähtökohta 3:** Jos oikeuksia siirtyy, työnantajalla on vain oikeus käyttää opettajan luomia teoksia normaalin toimintansa edellyttämässä laajuudessa.

Opettajan oikeudet tekijänä

- Sinulla on oikeus teokseesi
 - Oppimateriaalin tekeminen muille ei kuulu työnkuvaasi
- Muiden tulee sopia kanssasi sen käytöstä
 - Sinä päättä/hyväksyt sopimuksen sisällön
- Teoksesi arvo ei ole sama kuin tekemiseen käytetty aika
 - Käytettävyys, markkina-arvo
- OKM sopimuspohjat:
 - Pohja 2: Sopimus ulkopuolisen tekijän kanssa
 - Sovi edelleen luovutus ja muokkausoikeus

**ARVOSTA TYÖTÄSI, JOS YHTÄ HYVÄ OLISI JO
OLEMASSA, ET OLISI TEHNYT TEOSTASI.**

Opettajalla oikeus tekemäänsä teokseen

Etusivu / Luvat / Opettajan luoman verkkomateriaalin käyttäminen ilman lupaa?

Opettajan luoman verkkomateriaalin käyttäminen ilman lupaa?

Kysymys:

Tein materiaalia ja tehtäviä verkkoon opiskelijoille viime lukuvuonna. Jätin tehtävät auki palauttamista varten, sillä osa opiskelijoista ei ehtinyt niitä ajoissa tehdä. Sain tietooni, että toinen opettaja saa kurssipalkkion siitä, että avasi tehtävät uudelle ryhmälle, joka palauttaa tehtävät hänelle. Tunteja tässä ei kukaan ko. ryhmälle pidä vaan kurssi on ns.verkkokurssi. Lupaa ei ole minulta kysytty. Onko minulla mitään oikeutta omaan (omalla ajallani valmistamaan) materiaaliini?

Opettajan luoman verkkomateriaalin käyttäminen ilman lupaa?

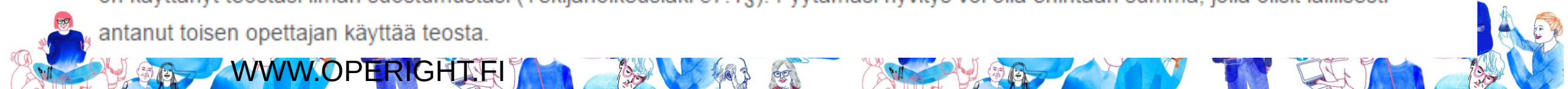

Tekijänoikeus suojaa luovaa teosta joka on itsenäinen ja omaperäinen. Tekijänoikeus antaa teoksen tekijälle oikeuden määrätä tekemästään teoksesta. Tämä kattaa myös oikeuden kieltää ja estää toisia käyttämästä tekijänoikeudella suojattua materiaalia. Kirjallisissa teoksissa tekijänoikeudellisen suojan saantiedellytys on matala. Huom! Laskentakavat, yksinkertaiset ilmaisut ja numeeriset laskutehtävät eivät saa tekijänoikeudellista suojaa. Tekijänoikeudellisesta teoskynnyksestä löytyy enemmän tietoa **tästä**.

Jos tehty tehtävät ovat kirjallisia tai kuvallisia tehtäviä ne todennäköisesti ylittävät ns. teoskynnyksen ja saavat tekijänoikeudellista suojaa. Siten tekijällä on oikeus määrätä teoksesta eli tässä tapauksessa oppimateriaalin käytöstä. Tekijänoikeudellisesti suojattua teosta ei saa muokata, levittää tai kopioida ilman tekijän lupaa. Näin ollen oppimateriaalin tekijällä on oikeus kieltää toista opettajaa käyttämästä tekijänoikeudellisesti suojattua materiaalia.

Opettajan tekijänoikeudet eivät yleisesti siirry oppilaitokselle, ellei asiasta ole erikseen sovittu työsopimuksessa tai muussa sopimuksessa. Oppilaitos ei voi määrätä opettajan luomasta materiaalista. Näin ollen oppilaitos ei voi velvoittaa tehtävien säilyttämistä verkkoympäristössä jotta toinen opettaja saisi käyttää materiaalia.

Riita tapauksissa kannattaa ensiksi ottaa yhteyttä materiaalia luvatta käyttäneeseen opettajaan ja kertoa hänelle, että oppimateriaalia on käytetty luvatta. Voit myös pyytää luvatta materiaalia käyttäneeltä opettajalta tekijänoikeuden nojalla hyvitystä teoksesi käytöstä, sillä hän on käyttänyt teostasi ilman suostumustasi (Tekijänoikeuslaki 57.1§). Pyytämäsi hyvitys voi olla enintään summa, jolla olisit laillisesti antanut toisen opettajan käyttää teosta.

Älä luovuta kaikkia oikeuksia

- Suositeltavaa luovutus tiettyyn rajattuun käyttötarkoitukseen:
 - Kenelle aineisto tarjolla: kaikki opiskelijat, tietyn kurssin opiskelijat jne
 - Ajallinen ulottuvuus, esim. tietty kurssi, tietty opetusperiodi vai rajoittamaton
- Kaikki oikeudet – ei suositeltavaa
 - Luovutuksen taloudellinen arviointi vaikeaa, käytön laajuus ja tulevat käyttötavat?
 - **Säilytä itsellä rinnakkaiskäyttöoikeus**
- Resurssointi? Arvo?
 - Teoksen arvo ei ole sama kuin tekemiseen käytetty aika (käytettävyys, markkina-arvo)
- Saako teosta muuttaa?
- Saako luovuttaa edelleen? Jos saa, miten kaupallinen hyöty?
 - Sido korvaus myös luovutusoikeudesta saatuun kaupalliseen tuottoon

OAJ tekemässä luonnosta sopimuspohjaksi – Pasi Repo

1. SOPIJAPUOLET

_____ [Työnantaja],
jäljempänä sopimuksessa Työnantaja, ja

_____ [Työntekijä],
jäljempänä sopimuksessa Työntekijä.

2. KOHDE JA TARKOITUS

Tämä Sopimus koskee Työntekijän luomia alla lueteltuja korkeakoulukeksintöihin mukaisia keksintöjä sekä tekijänoikeuslain mukaisia teoksia ja tietokantoja, jotka ovat syntyneet työsuhteessa erikseen määrätyissä tehtävissä [Aineisto].

Tätä Sopimusta sovelletaan tekijänoikeuslain mukaisiin yhteisteoksiin, jotka Työntekijä on luonut yhdessä kolmannen osapuolen kanssa.

Aineistot/hankkeet, joita tämä sopimus koskee:

☐ Työnantaja saa muuttamisoikeudet avoimessa tutkimuksessa syntyneisiin Aineistoihin, pois lukien avoimessa tutkimuksessa syntyneet tieteelliset julkaisut.

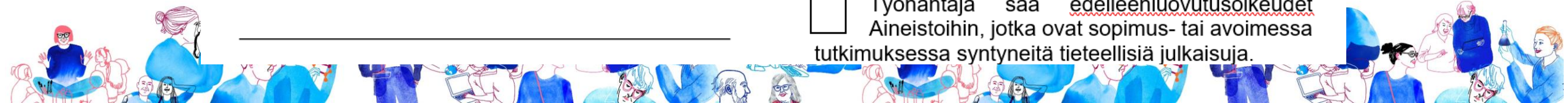
☐ Työnantaja saa edelleenluovutus-oikeudet avoimessa tutkimuksessa syntyneisiin Aineistoihin, pois lukien avoimessa tutkimuksessa syntyneet tieteelliset julkaisut.

☐ Työnantaja saa oikeuden käyttää ko. Aineistoja kaupallisessa opetus- ja tutkimustarkoituksessa.

☐ Työnantaja saa oikeuden käyttää ko. Aineistoja ei-kaupallisessa opetus- ja tutkimustarkoituksessa.

☐ Työnantaja saa käyttöoikeudet Aineistoihin, jotka ovat sopimus- tai avoimessa tutkimuksessa syntyneitä tieteellisiä julkaisuja.

☐ Työnantaja saa edelleenluovutus-oikeudet Aineistoihin, jotka ovat sopimus- tai avoimessa tutkimuksessa syntyneitä tieteellisiä julkaisuja.

☐ Työnantajalle siirtyy käyttöoikeus digitaalista opetusta varten laadittuihin Aineistoihin, jotka Työntekijä tekee Työnantajan lukuun. Käyttöoikeuteen kuuluu myös oikeus valmistaa kappaleita ja saattaa Aineisto tai sen osa muuttamattomana tai muutettuna suomalaisen korkeakouluyhteisön saataville tietoverkon välityksellä.

☐ Työnantajalle siirtyy käyttöoikeus digitaalista opetusta varten laadittuihin Aineistoihin, jotka Työntekijä tekee Työnantajan lukuun. Käyttöoikeuteen kuuluu myös oikeus valmistaa kappaleita ja saattaa Aineisto tai sen osa muuttamattomana korkeakouluyhteisön saataville tietoverkon välityksellä.

Työntekijä sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti Työnantajalle viimeistään 14 vuorokautta ennen avoimessa tutkimuksessa syntyneeseen tai opetukseen liittyvään Aineistoon kohdistuvan oikeuden luovuttamista kolmannelle osapuolelle. Työntekijä ei voi luovuttaa oikeuksia kolmannelle siten, että Työnantajan oikeudet ko. Aineistoon lakkaavat. Työntekijän tulee ilmoittaa siirron ehdot Työnantajalle, jotta Työnantaja pystyy arvioimaan siirron vaikutukset Työnantajalle annettuihin oikeuksiin.

Työntekijällä säilyy omistusoikeus ym. oikeudet (kuten tekijänoikeus) aineistoon, eikä Työnantajan käyttöoikeus rajoita Työntekijöiden oikeutta käyttää aineistoa itse.

Mikäli Työntekijä muokkaa, kehittää, päivittää tai muutoin muuttaa Aineistoa tämän sopimuksen voimassa ollessa, Työnantajalla ei ole tämän sopimuksen mukaista oikeutta tässä mainittuihin Työntekijän muuttamiin aineistoihin, ellei siitä erikseen sovita.

Työnantajalle taloudellista hyötyä tuottavan Aineiston käytöstä Työntekijälle maksetaan korvausta sekä työsuhteen/hankkeen aikana että työsuhteen/hankkeen päättymisen jälkeen.

Työantajan hyödyntämästä oppimateriaalista korvataan Työntekijälle jokaiselta opintojaksolta, jolla oppimateriaali on ollut käytössä kokonaan tai osittain XX euroa/opintojakson opintopiste. Korvausperuste syntyy jokaisesta käyttökerrasta erikseen.

Esimerkiksi oppimateriaalista, joka on käytössä muulla 5 op:n opintojaksolla kuin Työntekijän järjestämällä opintojaksolla, Työnantaja korvaa jokaisesta tällaisesta opintojaksosta Työntekijälle 5 * XX euroa.

Euromääräistä korvaussummaa korotetaan vuosittain elinkustannusindeksillä.

Menettelytavat korvausperusteisiin, korvauksen suuruuden määrittämiseen sekä korvausta koskevaan päätöksentekoon ja maksamiseen on määritetty Työnantajan ohjeistuksessa.

Sovi korvaus

Ellei muuta ole kirjallisesti sovittu, keksinnöstä saatu nettotulo jaetaan alla kuvatun mukaisesti:

Työntekijä(t)	60 prosenttia,
Työnantaja(t)	40 prosenttia.

